

“Αναζητώντας τον Φοίβο” – Στο 3ο Γενικό Λύκειο

Την εξαιρετική θεατρική παράσταση «Αναζητώντας τον Φοίβο» παρακολούθησαμε στο θεατρικό χώρο της Πύλης Βηθλεέμ (12/06/2017) από παιδιά της πρώτης και δευτέρας τάξης του 3ου Γενικού Λυκείου Ηρακλείου. Η ανήσυχη συνάδελφος φιλόλογος Ειρήνη Βεληβασάκη είχε την πρωτότυπη ιδέα μέσα από ένα έξυπνο και περιεκτικό κείμενό της να εξάρει τόσο τη σημασία της Φιλοσοφίας για την πνευματική ολοκλήρωση του ανθρώπου όσο και να δείξει την ψευδεπίγραφη διχοτόμηση της γνώσης σε θεωρητική και θετική, που τόσο πολύ ταλαιπωρεί το ελληνικό σχολείο.

Η ιδέα της κ. Βεληβασάκη ήταν να προτείνει με ποιο τρόπο ο σχολικός εκφοβισμός μπορεί να αντιμετωπιστεί: Επιτρέποντας στην πηγή της γνώσης, με την αγάπη δηλαδή προς την ανθρωπιστική και κλασική παιδεία. Και να πώς: Με ένα ονειρικό (κυριολεκτικά) ταξίδι στην αρχαία Ελλάδα μια ομάδα παιδιών γνωρίζει – μέσω «ηλεκμεταφοράς» ας πούμε – τον ανεκτίμητο εκείνο φιλοσοφικό και επιστημονικό πλούτο των προγόνων μας καθώς και τις σύγχρονές του προεκτάσεις. Αυτό το αντιλαμβάνεται ήδη πολύ καλά, προσπαθώντας να συνδυάσει Φιλοσοφία και κβαντική Φυσική σε μία δημιουργική εργασία ο «σπασίκλας» και ως εκ τούτου απομονωμένος από την ομάδα των «νταήδων» του σχολείου μαθητής Φοίβος. Τελικά, όλα οδηγούνται στην ψυχική κάθαρση και στο σπασίμο των αλυσίδων του εγωισμού και της αμάθειας.

Του **Κώστας Ν. Κωνσταντίνου**

Το ευφάνταστο αυτό σενάριο ανέλαβε να το ανεβάσει στη σκηνή η ενθουσιώδης συνάδελφος, επίσης φιλόλογος, Μαρία Φούρφη. Η κ. Φούρφη – με δηλωμένη αγάπη προς το θέατρο και ευαίσθητες καλλιτεχνικές ανησυχίες – κατάφερε με εύστο-

χες σκηνικές οδηγίες να εμπνεύσει τα παιδιά στους ρόλους τους για να εισπράξουν στο τέλος ένα παρατεταμένο και επάξιο χειροκρότημα από το ενθουσιώδες κοινό που είχε κατακλύσει το χώρο. Τόσο η κ. Βεληβασάκη όσο και η κ. Φούρφη αλλά και ο υποδιευθυντής Κώστας Τσαλουκίδης αφιέρωσαν χρόνο πολύ εκτός του ωραρίου λειτουργίας του σχολείου για να μας προσφέρουν αυτό το πρωτότυπο θέαμα. Είναι και μία απάντηση για το ρόλο της δημόσιας εκπαίδευσης.

Σύμφωνα λοιπόν με το σενάριο της παράστασης, ο μαθητής Φοίβος – το άλλο όνομα του Απόλλωνα, του αρχαιοελληνικού θεού του φωτός – θέλει να συνδυάσει, όπως είπαμε, τη Φιλοσοφία με την κβαντική Φυσική και γι' αυτό φαίνεται «περιέργος» στους συμμαθητές του. Ζητά, με άλλα λόγια, να παντρέψει τη Σκέψη με το Φως. Και τα δύο φοβίζονται. Όμως, η αλλόκοτη για εμάς τους κοινούς θνητούς και ακατανόητη ως προς την ιδιοφυή σύλληψή της κβαντική Θεωρία, με το να έρχεται σε σύγκρουση με την καθημερινή μας εμπειρία, τελικά συναρπάζει. Πώς είναι δυνατόν να κατανοήσουμε σωματίδια που διαπερνούν εμπόδια, που είναι συγχρόνως εδώ και εκεί; Πώς να πιστέψουμε ότι αντικείμενα ηλεκμεταφέρονται ή ότι ο χώρος και ο χρόνος τη μια είναι έτσι και την άλλη είναι αλλιώς;

Εδώ ακριβώς έχει κάτι να μας πει η Φιλοσοφία για την κατανόηση της πολυπλοκότητας, των δυνατοτήτων και της φύσεως του νου, ως «νόσις νοήσεως» που είναι, κατά τον Αριστοτέλη (Μετά τα Φυσικά): Εάν ο νους είναι όντως το πιο σπουδαίο πράγμα, νοεή τότε τον εαυτό του και άρα έτσι η νόσή του είναι νόση της νόσης. Δεν ακούγεται λίγο «κβαντικό»;

Για τη Φυσική, χώρος και χρόνος είναι μεγέθη συσχετιζόμενα. Εν-

νοείται ότι όπου ομιλεί η επιστήμη, οι υπόλοιποι ακούμε. Από την άλλη, σχετικότητα και βαρύτητα είναι έννοιες με πολύ διαφορετικό περιεχόμενο για τους αμήτους ανθρώπους. Για όλους εμάς – που αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο με το εισαγόμενο που μας προσφέρουν εν αρχή οι αισθήσεις για να αναλάβει μετά ο νους – τα πράγματα είναι πιο βέβαια, δηλαδή πιο απλά. Ο χώρος γίνεται έτσι ντε φάκτο το κατ'εξοχήν αντικείμενο μέγεθος. Σκεφτείτε μόνον ότι υπάρχουν αρχιτέκτονες του χώρου αλλά όχι και του χρόνου. Η κίνηση στο χώρο γίνεται ευκολότερα αντιληπτή. Εδώ υπάρχει άλλη σχέση. Ας πάρουμε τις περιπτώσεις υγιών και υπό κανονικές συνθήκες διαβιούντων ανθρώπων που δεν εξωθούνται από εξωγενείς παράγοντες ώστε να επηρεάζεται η αντίληψή τους για τα δύο μεγέθη. Δεν περιμένουν δηλαδή τότε θα τελειώσει το μαρτύριο της βασάνου τους – ούτε αγωνιούν για το πόσο λίγο θα κρατήσουν οι χαρές τους. Έτσι, όσο πιο γρήγορα κινείται κανείς στο χώρο, τόσο πιο αργά κινείται ο χρόνος. Σκεφτείτε. Όταν ήσασταν μικροί και αεικίνητοι, το σαββατοκύριακο κρατούσε πολύ και το καλοκαίρι ήταν ατέλειωτο. Όσοι όμως είμαστε τώρα σε μεγάλη ηλικία, και σίγουρα με λιγότερη κίνηση στο χώρο από όση τα παιδιά, πόσες φορές δεν είπαμε «πόσο γρήγορα περνούν τα χρόνια!». Αντίθετα λοιπόν εδώ, όσο πιο αργή η κίνηση στο χώρο, τόσο πιο γρήγορα φεύγει ο χρόνος. Για αυτό λένε και πολλοί ότι με τα ταξίδια, την κίνηση δηλαδή στο χώρο, ζει κανείς πιο πολύ. Και εάν, σύμφωνα με τη θεωρία της ειδικής σχετικότητας, τα μήκη είναι μικρότερα για τον ταχύτερο παρατηρητή, για τη θεωρία της ζωής ο χρόνος είναι αργότερος για τον πιο ευκίνητο παρατηρητή. Πόσο είναι στο χέρι του καθενός να μεταβληθεί στον παρατηρητή των ονείρων του, προσδιορίζοντας την απροσδιοριστία των φυσικών πραγμάτων και ενεργειών;

Οι παραπάνω σκέψεις ίσως δεν έχουν καμία αξία, πολύ περισσότερο που ως παρατηρητές κινούμαστε στην πράξη διαφορετικά ο ένας από τον άλλο. Είναι όμως ένας τρόπος του φιλοσοφείν και νοείν, που επιμένει ότι σημασία δεν έχει εκείνο που μαθαίνεις για το τι λένε οι άλλοι αλλά αυτό που είσαι εσύ σε θέση να πεις για τον κόσμο. Όπως ολοχρονίς λέγαμε και στο μάθημα της Φιλοσοφίας με τα παιδιά της Β' Λυκείου. Αυτό ήταν άλλωστε και το μήνυμα της συγκινητικής αυτής θεατρικής παράστασης προς τον καθένα μας σήμερα.

Συχαρητήρια θερμά λοιπόν και ειλικρινή. Σε όλους τους συντελεστές της παράστασης. Ένα μεγάλο μπράβο στα δεκατέσσερα επί σκηνής παιδιά και στα σε διάφορους ρόλους άλλα τόσα που συμμετείχαν – στην ελπίδα αυτού του τόπου. Καλή πρόοδο να έχουν, με τους γονείς τους να τα χαίρονται και την πατρίδα να περιμένει πολλά.

Κώστας Ν. Κωνσταντίνου
Φιλόλογος στο 3ο Γενικό Λύκειο
<http://kostaskonstantinou.com>